

แบบรายงานการประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน
หน่วยงาน ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล นางสาว สมใจ อินทรวารี

ตำแหน่ง นักเอกสาสนสนเทศ

กลุ่มบุคลากร สายวิชาการ

สายสนับสนุนวิชาการ

๒. หลักสูตรหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

AI กับพันธมิตรใหม่ของบรรณารักษ์

๓. วิทยากรในการสัมมนา

รศ. ดร. อัญญาธิษฐา ดิษฐานนท์

รศ. ดร.ทรงพันธ์ เจิบประยงค์

นายชัยสิทธิ์ อังคะปัญญาเดช

นายรัฐธีร์ ปภัสสรย์โชติ

๔. สถาบันหรือหน่วยงานที่จัดสัมมนา

ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๕. ระยะเวลาที่เข้ารับการสัมมนา

ระยะเวลาที่เข้ารับการอบรม วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๖. งบประมาณที่ใช้ในการสัมมนา

ไม่มีค่าใช้จ่าย

๗. วัตถุประสงค์ของการสัมมนา

1. เพื่อให้บรรณารักษ์ ผู้บริหารห้องสมุด และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ได้รับแนวคิดและความรู้ในการนำ AI มาใช้ในการปฏิบัติงานได้เหมาะสม พัฒนาบริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ มีจริยธรรม และมีสมดุลระหว่างมนุษย์และเทคโนโลยี

2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการใช้ AI ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ

๘. สรุปเนื้อหาสาระของการสัมมนา

ความสัมพันธ์ของ AI กับห้องสมุด เป็นการอาศัยซึ่งกันและกัน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างห้องสมุดกับผู้ใช้บริการ โดยเน้นการสร้างความร่วมมือและการสร้างความร่วมมือและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ท่านได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบบริการสารสนเทศที่เน้นผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ การที่เราทำงานอยู่ทุกวันนี้เราเป็นทั้งผู้ใช้และเป็นผู้พัฒนาระบบไปพร้อม ๆ กัน ตัวอย่างเช่น การที่เราทำงานเกี่ยวกับแคตตาล็อก เข้าไปในระบบเข้าถึงทำการดึงข้อมูลไปใช้ได้ก็เป็น การที่เราต้องตระหนักถึงการทำงานว่าในการทำงานว่าเราเป็นทั้งผู้ใช้และผู้พัฒนา AI อาจเป็นการสัมพันธ์แบบไม่รู้ตัว

ข้อสังเกต 3 ประการ

1. ความฉลาดของ AI มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรที่ใช้ในการฝึกฝนและประมวลผล
2. ต้นทุนในการใช้งาน AI ลดลง 10 เท่าทุก 12 เดือน ยิ่งใช้มากยิ่งถูกลงเร็ว
3. มูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของ AI ที่ฉลาดขึ้นเติบโตแบบเหนือเอกซิโนเนนเชียล ส่งผลให้การลงทุนยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ผลกระทบ

- AI จะกลายเป็นเสมือน เพื่อนร่วมงานเสมือนจริง
- เทคโนโลยี AI แทรกซึมเข้าไปในทุกมุมของเศรษฐกิจ
- ราคาสินค้าทั่วไปจะลดลงอย่างมาก ในขณะที่สินค้าฟุ่มเฟือยและทรัพยากรที่มีจำกัดจะมีราคาสูงขึ้น
- ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์จะเร็วขึ้นอย่างมาก
- ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัวจะมีความสำคัญมากขึ้น
- การกระจายประโยชน์ของ AGI อย่างทั่วถึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อป้องกันปัญหาความเหลื่อมล้ำที่อาจ

เกิดขึ้น

- ทุกคนในปี 2035 ควรมีโอกาสเข้าถึงและใช้งาน AI ได้อย่างไม่จำกัด
- ต้องมีการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เหมาะสม เพื่อให้สังคมและเทคโนโลยีสามารถพัฒนาไปด้วยกันได้

ความสามารถของ Gen AI ในปัจจุบัน

- การค้นคืนและการจัดลำดับความเกี่ยวข้อง
- การสรุปและการสร้างตัวบท
- การสร้างภาพและการตรวจจับวัตถุ
- การจำลอง

อุปมาของ Generative AI

มนุษย์

- สุ่ม
- ไม่แม่นยำ
- ไม่เที่ยงตรง
- มั่นใจมากเกินไป
- สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องรู้ว่าสิ่งนั้น “เรียก” ว่าอะไร
- ต้องเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ

แหล่งข้อมูล

- เชื่อมโยงความรู้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด
- ไม่สามารถพิสูจน์ที่มาได้
- ไม่เที่ยง
- กระจัดกระจายเป็นส่วน ๆ

เครื่องมือ

- งานซ้ำ ๆ เดิม
- งานสร้างสรรค์ (ที่ต่อยอดจากงานอื่น)
- งานที่ต้องการสังเกตโดยละเอียด
- งานที่มีแบบแผนและกฎเกณฑ์

ความท้าทายในการใช้ AI ในการวิจัย

1. ความเป็นต้นฉบับและทรัพย์สินทางปัญญา
 - ใครเป็นเจ้าของ
 - สิทธิในการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
 - การใช้งานที่เป็นธรรม
 - การคัดลอกทางวิชาการ
 - การปั้นแต่งข้อมูล
2. คุณภาพของข้อมูล
 - ถูกต้อง
 - ครบถ้วน
 - เป็นกลาง
 - ตรวจสอบได้
3. ความเป็นส่วนตัว
 - ใครเป็นเจ้าของข้อมูล
 - สิทธิในการประมวลผลและนำข้อมูลไปใช้งาน
 - การเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล (ที่อ้างอิงไปยังตัวบุคคลได้)

การออกแบบและปรับปรุงประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มุ่งที่การออกแบบพื้นที่และระบบออนไลน์ โดยคำนึงถึงหลัก UX/UI เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาทรัพยากรและนำเข้าถึงบริการได้ง่ายและสะดวกที่สุด เช่น พื้นที่อ่านหนังสือร่วมสมัย มุมสงบเงียบ หรือมุมสนทนาการต่าง ๆ เพื่อดึงดูดคนรุ่นใหม่เข้ามาใช้บริการมากขึ้น

Library Space Trends

1. Flexible & Multi-functional Spaces

- พื้นที่ที่ถูกออกแบบให้ปรับเปลี่ยนได้ง่าย เพื่อรองรับการใช้งานที่หลากหลาย เช่น ปรับจากพื้นที่อ่านหนังสือให้กลายเป็นพื้นที่จัดกิจกรรม พื้นที่ประชุมกลุ่มย่อย หรือพื้นที่จัดนิทรรศการเฉพาะกิจได้
- การใช้เฟอร์นิเจอร์แบบโมดูลาร์ (MODULAR FURNITURE) ทำให้การจัดสรรพื้นที่มีความคล่องตัว สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมและจำนวนผู้ใช้บริการที่แตกต่างกัน

2. Focus on Collaborative & Community Areas

- ห้องสมุดกลายเป็น “ศูนย์กลางชุมชน” เปิดโอกาสให้กลุ่มคนที่มีความสนใจใกล้เคียงกันได้มาพบปะ และเปลี่ยนความรู้ หรือทำกิจกรรมร่วมกัน
- พื้นที่ CO-WORKING SPACE, MAKER SPACE, CREATIVE LAB CODING CLUB หรือ BOOK CLUB ได้รับความนิยมมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบลงมือทำและการทำงานร่วมกัน

3. Blending Physical & Digital Experience

- การออกแบบพื้นที่ที่ผสานประสบการณ์การใช้งานรูปแบบดิจิทัลกับพื้นที่จริง (PHYSICAL SPACE) เข้าด้วยกัน

- หน้าจอแบบ INTERACTIVE อาจถูกนำมาใช้ในพื้นที่ห้องสมุด เพื่อเสนอคอนเทนต์ที่ปรับตามความสนใจของผู้ใช้ หรือใช้เป็น KIOSK สำหรับการค้นหาทรัพยากร

4. Zoning for Different Needs

- มีการแบ่งโซนตามลักษณะกิจกรรมอย่างชัดเจน เช่น QUIET ZONE สำหรับอ่านหนังสือหรือวิจัยอย่างสงบ COLLABORATION ZONE สำหรับทำงานกลุ่ม หรือ MULTIMEDIA สำหรับใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ

5. Green & Sustainable Library

- เป็นการออกแบบอาคารและพื้นที่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้พลังงานหมุนเวียน การลดการใช้พลาสติก การวางระบบจัดการขยะอย่างเหมาะสม

- การใช้วัสดุที่ยั่งยืน (SUSTAINABLE MATERIALS) และมีการสร้างพื้นที่สีเขียว (GREEN SPACE) หรือสวนนั่งเล่น (READING GARDEN) เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและบรรยากาศที่ดี

6. Enhancing User Experience & Well-being

- การออกแบบพื้นที่ที่คำนึงถึงความเป็นอยู่และสุขภาพของผู้ใช้ เช่น การจัดพื้นที่ให้นั่งสบาย มีโต๊ะยืน (STANDING DESK) หรือมุมพักผ่อนพร้อมที่ชาร์จไฟฟ้า

- มีบริการเสริม เช่น ห้องนวดเบา ๆ (MASSAGE CHAIR STATION), พื้นที่พักผ่อนสมอง (WELLNESS AREA) หรือบริการน้ำดื่ม/อาหารว่างที่เหมาะสม เพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้

7. Inclusivity & Universal Design

- ห้องสมุดจะคำนึงถึงการเข้าถึงของทุกคน รวมถึงผู้พิการและผู้สูงอายุ เช่น ทางลาด (RAMP), ลิฟต์, ป้ายสัญลักษณ์ (SIGNAGE) ที่ชัดเจนและเป็นมิตรต่อผู้ใช้งานต่างกลุ่ม

- มีการออกแบบโดยยึดหลัก UNIVERSAL DESIGN เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างเท่าเทียม

8. Interactive Showcases & Exhibitions

- ห้องสมุดไม่ใช่แค่ที่เก็บทรัพยากร แต่ยังเป็นพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการแบบอินเทอร์แอคทีฟ (INTERACTIVE EXHIBITS) ที่เชื่อมโยงผู้ใช้กับประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ

- อาจมีโซนทดลอง (DEMO AREA) หรือโซนนำเสนอผลงาน (EXHIBITION/SHOWCASE) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมได้โดยตรง

การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก

การให้บริการ AI Tools หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. AI Tools ที่ให้บริการ

จะมี TURNIRIN Chat GPT – 4o และ Gemini Claude AI Grammarly

2. จำนวน ACCOUNT ที่ให้บริการ

TURNIRIN + AI writing Detection จำนวน 6,000 Users ราคาต่อปี 1,120,000 บาท Chat GPT (Teams) จำนวน 6 Accounts ราคา 74,100 บาท Gemini (Advanced) จำนวน 1 Account ราคา 10,200 บาท Claude AI (Pro) 1 Account ราคา 15,000 บาท Grammarly (Pro) 1 Account ราคา 6,000 บาท ซึ่งจะมีราคาที่แตกต่างกัน

3. การให้บริการ

3.1 AI Tools จะให้บริการเฉพาะนักศึกษาและบุคลากร มธ. ปัจจุบันเท่านั้น และจะใช้บริการที่คอมพิวเตอร์ของห้องสมุดสาขา ผู้ใช้จะต้องแสกน QR Code เพื่อเก็บข้อมูลสถิติการใช้บริการ และทำการกรอกแบบฟอร์ม เมื่อกรอกแบบฟอร์มเสร็จแล้ว สามารถใช้งาน AI Tools ได้ทันที

ข้อควรระวังการใช้ Generative AI Tools

1. ระวังระวังในการนำเข้าสู่ข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลที่เป็นความลับเข้าสู่ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI)
2. ระวังระวังการใช้ข้อมูลที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และให้อยู่ในขอบข่ายการใช้งานที่ยอมรับได้ของอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา

3. อนุญาตให้ใช้งานเฉพาะคอมพิวเตอร์ของห้องสมุดสาขาเท่านั้น

4. หากไม่ต้องการให้ผู้อื่นเห็นข้อมูล ควรกดลบประวัติที่แถบเมนูด้านซ้ายหลังใช้งานเสร็จ

5. ไม่อนุญาตให้กด Invite members

6. ห้าม Log out ออกจากระบบ

3.2 การให้บริการ TURNITIN AI จะใช้งานได้ด้วยตนเองเฉพาะ User ประเภท Instructor โดยหอสมุดฯ จะออก Account ให้แก่อาจารย์เท่านั้น นักศึกษาต้องใช้บริการผ่าน Plagiarism Checking Services โดยส่งไฟล์ให้บรรณารักษ์ตรวจให้ ปัจจุบัน AI Writing Detection รองรับเฉพาะภาษาอังกฤษ

การประยุกต์ใช้ AI ในงานเทคนิค

การใช้ AI ในงานเทคนิค

การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เปรียบเทียบระหว่างสถานะปัจจุบันกับสถานะที่ต้องการในอนาคต เพื่อหาช่องว่าง (gap) และกำหนดแนวทางในการปิดช่องว่างนั้นให้ได้ วิเคราะห์ข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้บริการ แล้วใช้ในการคาดเดาหรือพยากรณ์ว่าควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศออก วิเคราะห์ข้อมูล ดู trend ของเนื้อหาที่น่าจะเป็นที่สนใจต่อไปในอนาคตเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดกาทรัพยากรสารสนเทศ วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จัดทำ Metadata ช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ของ Metadata ป้อนข้อมูลให้ตรง หรือนำไฟล์หนังสือหรือทรัพยากรสารสนเทศเข้าไปให้ AI อ่าน จัดทำ metadata และจัดระบบ เช่น ให้หัวเรื่องและเลขหมู่ ช่วยทำสาระสังเขปหรือเรื่องย่อ

สรุป AI กำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยบรรณารักษ์จัดการข้อมูลและทรัพยากรดิจิทัลในห้องสมุด โดยการใช้เทคโนโลยี เช่น การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) และการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ บรรณารักษ์สามารถใช้ AI เพื่อพัฒนาบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ เช่น แชนบอทที่ให้คำแนะนำในการค้นหาข้อมูล หรือระบบที่ช่วยจัดการคลังข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

AI ยังช่วยในการจัดระเบียบข้อมูลที่หลากหลายและซับซ้อน โดยใช้เครื่องมือที่สามารถจำแนกประเภทข้อมูล หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยลดภาระงานที่ซ้ำซ้อนของบรรณารักษ์ และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ นอกจากนี้ AI ยังสามารถใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างฐานข้อมูลใหม่ ๆ หรือ

พัฒนาเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลที่ยังไม่เคยมีมาก่อน การร่วมมือกันระหว่าง AI และบรรณารักษ์จึงเป็นก้าวสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพของบริการในห้องสมุดสมัยใหม่

๙. ปัญหาอุปสรรคในการสัมมนา

ไม่มี

๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนา

: - ต่อตนเอง จากการสัมมนาครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้ AI ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันของพันธมิตร โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดในการร่วมมือ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจและการทำงานให้เร็วขึ้น ด้วยการประมวลผลอัจฉริยะ ทำให้พันธมิตรสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดในการดำเนินงานร่วมกัน

: - ต่อหน่วยงาน/มหาวิทยาลัย สามารถนำความรู้ ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน สามารถประมวลผลข้อมูลจำนวนมากเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่แม่นยำและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกในด้านบริการประชาชน เช่น การตอบคำถามอัตโนมัติ หรือการคัดกรองข้อมูล ทำให้หน่วยงานราชการสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ดียิ่งขึ้น

๑๑. เอกสารหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับจากการประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

๑๒. สำเนาประกาศนียบัตร/วุฒิบัตรฯ ที่ได้รับจากการประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

มี

๑๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อื่น ๆ

(ผู้รายงาน.....)

(นางสาวสมใจ อินทวารีย์)

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

.....

(ลงชื่อ.....)

(อาจารย์ เบญญา หวังมหาพร)

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘